

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

У сучасній освітній системі України суттєво змінилися вимоги, що пред'являються роботодавцями до випускників професійних навчальних закладів. Сучасний фахівець повинен володіти достатньо високим рівнем професійної комунікації. Це дозволяє йому ефективно взаємодіяти з представниками педагогічної спільноти, що забезпечує успішність його професійної діяльності і подальший професійний ріст. Практика освіти в педагогічних навчальних закладах свідчить про недостатню увагу до процесу становлення комунікативної компетенції студентів у сфері професійної діяльності, їх професійно-педагогічної комунікативної компетентності.

У комунікативній літературі педагогічна та професійна комунікація розглядається як специфічна форма спілкування, дискурсу, формування якої будується на вивченні риторики, теорії і культури мовлення, соціальної та педагогічної психології, етичних принципів і норм, досліджується з позицій міжособистісної, груповий, міжкультурної та технічної комунікації. Спілкування – це не тільки обмін інформацією, але й обмін досвідом, здібностями, вміннями і навичками, результатами діяльності. Особливо підкреслимо, що вчені говорять про спілкування як про процес, який здійснюється лише між людьми. Поняття «спілкування» та «комунікація» – процес взаємодії з метою передачі інформації, повідомлення, обміну думками.

В цілому потрібно акцентувати увагу на наявність у педагога таких психологічних якостей і здібностей, які впливають на ефективність процесу педагогічної комунікації: 1) інтерес до людей та роботі з ними, наявність потреби і умінь спілкування, товариськість, комунікативні якості; 2) здатність емоційної емпатії і розуміння людей; 3) гнучкість, оперативно-творче мислення, яке забезпечує уміння швидко і правильно орієнтуватися у мінливих умовах спілкування, швидко змінювати мовний вплив у залежності від ситуації

спілкування, індивідуальних особливостей студентів; 4) уміння відчувати і підтримувати зворотний зв'язок у спілкуванні; 5) уміння керувати собою, своїм психічним станом, своїм тілом, голосом, мімікою, уміння керувати настроєм, думками, почуттями, вміння знімати м'язові затиски; 6) здатність до спонтанності (непідготовленою комунікації); 7) вміння прогнозувати можливі педагогічні ситуації, наслідки своїх дій; 8) гарні вербальні здібності: культура, розвиненість мовлення, багатий лексичний запас, правильний відбір мовних засобів; 9) володіння мистецтвом педагогічних переживань, які являють собою сплав життєвих, природних переживань педагога і педагогічно доцільних переживань, здатних вплинути на студентів у необхідному напрямку; 10) здатність до педагогічної імпровізації, вміння застосовувати всі різноманітність засобів впливу (переконання, навіювання, зараження, застосування різних прийомів впливу, «пристосувань» і «прибудов»).

Професійна діяльність педагога неможлива без комунікації і спілкування. В сучасних умовах глобалізації, багатства професійних інформаційних потоків, домінування командних методів роботи, впровадження інтерактивних технологій в усі сфери діяльності педагога професійна комунікація є одним із основних засобів розв'язання професійних завдань. Педагог повинен не тільки здійснювати викладацьку діяльність, але і бути налаштований на продуктивну встановлення і розвиток професійних контактів, націлений на результативний обмін інформацією та вироблення єдиної стратегії взаємодії, сприйняття й розуміння співрозмовників.

Література

1. Воробйова Н. А. Структура професійної комунікації у сфері освіти // Листи в Емісія. Оффлайн : електронний інтернет-журнал. – 2009. – Березень [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.emissia.org/offline/2009/1314.htm>.

3. Уткіна Ю. В. Підходи до уточнення поняття «професійна комунікація педагога» / Ю. В. Уткіна // Людина і освіта. – 2012. – № 1 (30). – С. 123-129.